

Recenzovala: Mgr. Hana Menclová

Vydání knihy bylo schváleno vědeckou radou nakladatelství.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována žádnou formou, elektronickým, optickým, audio, mechanickým či jiným způsobem, včetně systémů na ukládání a vyhledávání informací, bez písemného souhlasu vydavatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Begleiter durch die deutsche Grammatik

Učebnice německé gramatiky s cvičeními a klíčem

Věra Höppnerová

Vydalo nakladatelství Ekopress, s. r. o.

K Mostu 124, Praha 4

5. vydání – 2014, v Ekopressu 1.

Obálka a sazba Karel Novák

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

www.ekopress.cz

© Prof. PhDr. Věra Höppnerová, DrSc., 1994, 1998, 2000, 2003, 2014

Illustrations © Jiří Šrámek

Ing. Ondřej Höppner (str. 69, 71, 75, 99, 107, 139, 150, 153, 159)

© Ekopress, s. r. o., 2014

ISBN 978-80-87865-11-8

Úvodem

„Begleiter“ – učebnice německé gramatiky s cvičeními a klíčem – je užitečnou pomůckou pro každého, kdo si chce zopakovat, doplnit, popř. rozšířit své znalosti německé mluvnice. Její již páté vydání je výrazně přepracované a podstatně rozšířené, zejména co se týče počtu cvičení k vyloženým mluvnickým jevům (je jich téměř 500).

„Begleiter“ je určen širokému spektru uživatelů, zejména studentům středních a odborných škol. Ale i studující vysokých škol filologických, pedagogických aj. získají po jejím zvládnutí spolehlivé mluvnické znalosti na velmi solidní úrovni.

Výklad mluvnických jevů je stručný, nekomplikovaný a srozumitelný a řídí se hlediskem frekvence jevů (proto je např. budoucí čas probírán až po časech minulých).

Cvičení jsou oproti předchozím vydáním řazena hned za výkladem daného jevu, aby je uživatel rychleji našel. Mluvnické jevy jsou do značné míry nacvičovány v souvislých textech nebo ve cvičeních dějově či tématicky spjatých. Tato zábavnější a záživnější forma vytváří příznivější podmínky pro zapamatování látky. Studující zde najde novinové články, krátké detektivky, obrázkové příběhy, reklamní letáčky, křížovky, básničky, anekdoty, přísloví a mnoho dalších originálních, mírně adaptovaných textů.

Učebnice si neklade za cíl rozšiřovat slovní zásobu studujících, protože pouhé zvládnutí mluvnických struktur představuje pro uživatele nemalý problém. U méně známých slovíček je obvykle uveden překlad.

Správná řešení všech jednoznačných cvičení, kterých je naprostá většina, jsou uvedena na konci učebnice v oddíle „Übungsschlüssel“.

Všem uživatelům přeje hodně chuti do učení a radosti z dosažených výsledků

autorka

Obsah

TVAROSLOVÍ (Morphologie / Formenlehre)

Slovesa (Verben)	13
§ 1 Přítomný čas slabých sloves (Präsens schwacher Verben)	13
Rozkazovací způsob slabých sloves (Imperativ schwacher Verben)	14
§ 2 Přítomný čas silných sloves (Präsens starker Verben)	16
Rozkazovací způsob silných sloves (Imperativ starker Verben)	17
§ 3 Přítomný čas pomocných sloves (Präsens der Hilfsverben)	18
§ 4 Přítomný čas způsobových sloves (Präsens der Modalverben)	20
§ 5 Předponová slovesa (Präfixverben)	25
1. Neodlučitelné předpony (Untrennbare Präfixe)	25
2. Odlučitelné předpony (Trennbare Präfixe)	25
3. Předpony někdy odlučitelné, někdy neodlučitelné (Teils trennbare, teils untrennbare Präfixe)	26
§ 6 Zvratná slovesa (Reflexivverben)	29
§ 7 Verbonominální vazby (Funktionsverbgefüge)	33
§ 8 Rekce sloves (Rektion der Verben)	35
§ 9 Minulé časy slabých sloves (Vergangenheitstempora schwacher Verben)	40
1. Perfektum slabých sloves (Perfekt schwacher Verben)	41
2. Präteritum slabých sloves (Präteritum schwacher Verben)	43
§ 10 Minulé časy pomocných sloves (Vergangenheitstempora der Hilfsverben)	45
1. Perfektum pomocných sloves (Perfekt der Hilfsverben)	45
2. Präteritum pomocných sloves (Präteritum der Hilfsverben)	45
§ 11 Minulé časy způsobových sloves a slovesa wissen (Vergangenheitstempora der Modalverben und des Verbs wissen)	46
1. Präteritum způsobových sloves a slovesa wissen (Präteritum der Modalverben und des Verbs wissen)	46
2. Perfektum způsobových sloves a slovesa wissen (Perfekt der Modalverben und des Verbs wissen)	47
§ 12 Minulé časy silných sloves (Vergangenheitstempora starker Verben)	49
1. Perfektum silných sloves (Perfekt starker Verben)	49

2. Präteritum silných sloves (Präteritum starker Verben)	49
Abecední seznam silných sloves (Alphabetisches Verzeichnis starker Verben)	54
§ 13 Minulé časy smíšených sloves (Vergangenheitstempora gemischter Verben)	65
§ 14 Užití pomocných sloves sein a haben v perfektu (Verwendung der Hilfsverben sein und haben im Perfekt)	66
§ 15 Smíšené typy silných a slabých sloves (Mischtypen starker und schwacher Verben)	69
§ 16 Předminulý čas (Plusquamperfekt)	72
§ 17 Budoucí čas (Futur)	74
1. budoucí čas (Futur I)	74
2. budoucí čas (Futur II)	77
§ 18 Trpný rod průběhový (Vorgangspassiv)	78
§ 19 Trpný rod stavový (Zustandspassiv)	84
§ 20 Konjunktiv prézentu (Konjunktiv Präsens)	89
§ 21 Konjunktiv perfekta (Konjunktiv Perfekt)	91
§ 22 Konjunktiv futura (Konjunktiv Futur)	92
§ 23 Tvar würde + infinitiv (würde-Form + Infinitiv)	93
§ 24 Konjunktiv préterita (Konjunktiv Präteritum)	94
§ 25 Konjunktiv plusquamperfekta (Konjunktiv Plusquamperfekt)	97
§ 26 Konjunktivy trpného rodu (Konjunktive des Passivs)	103
§ 27 Zvláštní významy způsobových sloves (Besondere Bedeutungen der Modalverben) ...	105
§ 28 Příčestí přítomné (Partizip Präsens)	109
§ 29 Příčestí minulé (Partizip Perfekt)	110
§ 30 Příčestí přítomné s zu (Partizip Präsens mit zu)	114
§ 31 Přívlastková vazba (Partizipialkonstruktion)	115
§ 32 Infinitiv s zu a bez zu (Infinitiv mit zu und ohne zu)	117
§ 33 Sein a haben + infinitiv s zu (sein und haben + Infinitiv mit zu)	120
§ 34 Infinitiv minulý (Infinitiv Perfekt / Infinitiv II)	123
Podstatná jména (Substantive)	128
§ 35 Skloňování podstatných jmen v jednotném čísle (Deklination der Substantive im Singular)	128
1. Silné skloňování podstatných jmen (Starke Deklination der Substantive)	128
2. Slabé skloňování podstatných jmen (Schwache Deklination der Substantive)	129
§ 36 Skloňování podstatných jmen v množném čísle (Deklination der Substantive im Plural)	133
§ 37 Nepravidelné tvoření množného čísla (Unregelmäßige Pluralbildung)	136
§ 38 Odlišné číslo podstatných jmen v češtině a v němčině (Abweichender Numerus bei Substantiven im Deutschen und im Tschechischen)	139

§ 39	Vlastní jména osob (Personennamen)	142
§ 40	Zeměpisná jména (Geografische Namen)	144
	1. Jména zemí, obyvatel a adjektiva od nich odvozená (Ländernamen, Völkernamen und von ihnen abgeleitete Adjektive)	144
	2. Jména měst (Städtenamen)	146
	3. Jména hor, pohoří a řek (Namen von Bergen, Gebirgen und Flüssen)	146
§ 41	Rod podstatných jmen (Genus der Substantive)	150
§ 42	Podstatná jména různého rodu a významu (Substantive mit verschiedenem Genus und verschiedener Bedeutung)	154
	Členy (Artikel)	156
§ 43	Určitý člen (Bestimmter Artikel)	156
§ 44	Neurčitý člen (Unbestimmter Artikel)	157
§ 45	Nulový člen (Nullartikel)	158
	Přídavná jména (Adjektive)	166
§ 46	Skloňování přídavných jmen po určitém a neurčitém členu v jednotném čísle (Deklination der Adjektive nach bestimmtem und unbestimmtem Artikel im Singular)	166
§ 47	Skloňování přídavných jmen bez členu v jednotném čísle (Deklination der Adjektive mit Nullartikel im Singular)	167
§ 48	Skloňování přídavných jmen po určitém členu a bez členu v množném čísle (Deklination der Adjektive nach bestimmtem Artikel und Nullartikel im Plural)	173
§ 49	Zpodstatnělá přídavná jména (Substantivierte Adjektive)	174
§ 50	Stupňování přídavných jmen (Steigerung der Adjektive)	178
	1. 2. a 3. stupeň přídavných jmen (2. und 3. Steigerungsstufe der Adjektive)	178
	2. Srovnání (Vergleich)	179
	3. Skloňování stupňovaných přídavných jmen (Deklination der Steigerungsformen / der Komparationsformen / der Adjektive)	179
	4. Vyjadřování českého „jeden z nej-“ (Äquivalent des tschechischen „jeden z nej-“)	180
	Příslovce (Adverbien)	186
§ 51	Příslovce dort – dorthin a hier – hierher (Adverbien dort – dorthin und hier – hierher)	186
§ 52	Stupňování příslovců (Steigerung / Komparation / der Adverbien)	190
	1. 2. a 3. stupeň příslovců (2. und 3. Steigerungsstufe der Adverbien)	190
	2. Zvláštní tvary 3. stupně příslovců (Besondere adverbiale Superlativformen)	191
§ 53	Zájmenná příslovce (Pronominaladverbien)	197
	1. Zájmenná příslovce ukazovací (Demonstrative Pronominaladverbien)	197
	2. Zájmenná příslovce tázací (Interrogative Pronominaladverbien)	197

Zájmena (Pronomen)	201
§ 54 Zájmena osobní (Personalpronomen)	201
§ 55 Zájmena přivlastňovací (Possessivpronomen).....	203
1. Skloňování přivlastňovacích zájmen (Deklination der Possessivpronomen)	203
2. Zájmeno „svůj“ v němčině (Pronomen „svůj“ im Deutschen).....	204
3. Zájmena v zastoupení podstatných jmen (Pronomen als Ersatz der Substantive) ...	205
§ 56 Zájmena ukazovací (Demonstrativpronomen)	209
§ 57 Zájmena tázací (Interrogativpronomen).....	212
§ 58 Zájmena vztažná (Relativpronomen)	216
§ 59 Zájmena zvrtná (Reflexivpronomen)	217
§ 60 Zájmena neurčitá (Indefinitpronomen).....	219
1. Jemand, niemand	219
2. Man	219
3. Rozdíl mezi man a es (Unterschied zwischen man und es).....	220
4. Vazba es gibt (Struktur es gibt).....	220
Číslovky (Numeralien / Zahlwörter / Zahladjektive)	225
§ 61 Základní číslovky (Kardinalzahlen / Grundzahlen)	225
1. Tvoření, skloňování a užití základních číslovek (Bildung, Deklination und Verwendung der Kardinalzahlen).....	225
2. Početní úkony (Rechenoperationen)	227
§ 62 Řadové číslovky (Ordinalzahlen / Ordnungszahlen)	230
1. Tvoření a skloňování řadových číslovek (Bildung und Deklination der Ordnungszahlen)	230
2. Řadové číslovky v datu (Ordnungszahlen beim Datum)	230
3. Řadové číslovky ve jménech panovníků (Ordnungszahlen bei Herrschernamen)	231
§ 63 Další druhy číslovek (Weitere Arten von Numeralien)	232
1. Druhové číslovky (Gattungszahlen)	232
2. Násobné číslovky (Vervielfältigungszahlen).....	233
3. Podílné číslovky (Distributivzahlen / Verteilungszahlen)	233
4. Zlomky (Bruchzahlen).....	234
§ 64 Údaje hodin (Zeitangaben).....	237
Předložky (Präpositionen)	241
§ 65 Předložky se 3. pádem (Präpositionen mit Dativ)	241
§ 66 Předložky se 4. pádem (Präpositionen mit Akkusativ)	243
§ 67 Předložky se 3. a 4. pádem (Präpositionen mit Dativ und Akkusativ).....	245
§ 68 Předložky s 2. pádem (Präpositionen mit Genitiv)	251

§ 69 Předložky s 2. a 3. pádem (Präpositionen mit Genitiv und Dativ)	251
Částice (Partikeln)	256
§ 70 Částice (Partikeln)	256

SKLADBA (Syntax / Satzlehre)

§ 71 Typy slovosledu německé věty (Typen der Wortstellung im deutschen Satz)	261
§ 72 Postavení některých větných členů (Wortstellung einiger Satzglieder)	265
1. Slovosled předmětů vyjádřených osobními zájmeny (Wortstellung pronominaler Objekte)	265
2. Postavení záporu nicht (Stellung der Negation nicht)	266
3. Postavení zvratného zájmena sich (Stellung des Reflexivpronomens sich)	267
4. Slovosled příslovečných určení (Wortstellung der Adverbialbestimmungen)	267
§ 73 Shoda podmětu s přísudkem (Übereinstimmung des Subjekts mit dem Prädikat)	271
§ 74 Zápor (Negation)	274
§ 75 Větný rámec a jeho uvolňování (Rahmenkonstruktion / Satzklammer / Satzrahmen / und Ausklammerung / Ausrahmung)	278
1. Větný rámec ve větě hlavní (Rahmenkonstruktion im Hauptsatz)	278
2. Větný rámec ve větě vedlejší (Rahmenkonstruktion im Nebensatz)	279
3. Uvolňování větného rámce (Ausklammerung / Lockerung des Satzrahmens)	279
§ 76 Souvětí souřadné (Koordinative Satzverbindung)	284
1. Souřadící spojky neovlivňující slovosled (Koordinierende Konjunktionen ohne Einfluss auf die Wortstellung)	284
2. Souřadící spojky ovlivňující slovosled (Koordinierende Konjunktionen mit Einfluss auf die Wortstellung)	285
3. Dvojité souřadící spojky (Mehrteilige koordinierende Konjunktionen)	285
§ 77 Souvětí podřadné (Subordinative Satzverbindung)	288
1. Uvozovací výrazy a slovosled věty vedlejší (Einleitungswörter und Wortstellung im Nebensatz)	288
2. Slovosled věty hlavní po větě vedlejší (Wortstellung im Hauptsatz nach einem Nebensatz)	289
3. Vedlejší věty spojené souřadícími spojkami (Nebensätze in koordinativer Satzverbindung)	289
§ 78 Nepřímé otázky (Indirekte Fragen)	292
§ 79 Věty vztahné (Relativsätze)	294
§ 80 Věty s dass (dass-Sätze)	296
§ 81 Nahrazování vedlejších vět vazbou infinitivu s zu (Infinitivkonstruktion mit zu statt Nebensätze)	299

1. Nahrazování vět s dass infinitivní konstrukcí (Infinitivkonstruktion statt dass-Sätze).....	299
2. Nahrazování vět s scheinen infinitivní konstrukcí (Infinitivkonstruktion statt Sätze mit scheinen).....	300
§ 82 Vynechávání spojky ve větách s dass (Wegfall der Konjunktion in dass-Sätzen)	302
§ 83 Vynechávání spojky dass v nepřímé řeči (Wegfall der Konjunktion dass in der indirekten Rede)	304
1. Konjunktivy v nepřímé řeči (Konjunktive in der indirekten Rede).....	304
2. Náhradní tvary konjunktivů (Ersatzformen der Konjunktive).....	305
§ 84 Věty účelové (Finalsätze).....	307
§ 85 Věty důvodové (Kausalsätze)	311
§ 86 Věty časové (Temporalsätze)	314
§ 87 Věty podmínkové (Konditionalsätze)	322
§ 88 Věty přací (Wunschsätze)	326
§ 89 Věty srovnávací (Komparativsätze).....	328
§ 90 Věty účinkové (Konsekutivsätze)	334
§ 91 Věty prostředku (Instrumentalsätze).....	337
§ 92 Věty s ohne dass a statt dass (Sätze mit ohne dass und statt dass)	339
§ 93 Věty přípustkové (Konzessivsätze).....	341
1. Věty s obwohl a wenn ... auch (Sätze mit obwohl und wenn ... auch)	341
2. Zevšeobecňovací věty přípustkové (Verallgemeinernde Konzessivsätze)	342
§ 94 České infinitivní vazby a jejich německé ekvivalenty (Tschechische Infinitivkonstruktionen und ihre deutschen Äquivalente)	346
Klíč ke cvičením	349
Věcný rejstřík	397
Použitá literatura	403